

STRIX

UTGIFVARE ALBERT ENGSTRÖM

*Tål intet ondt i världen
men var glad åt allt godt.*

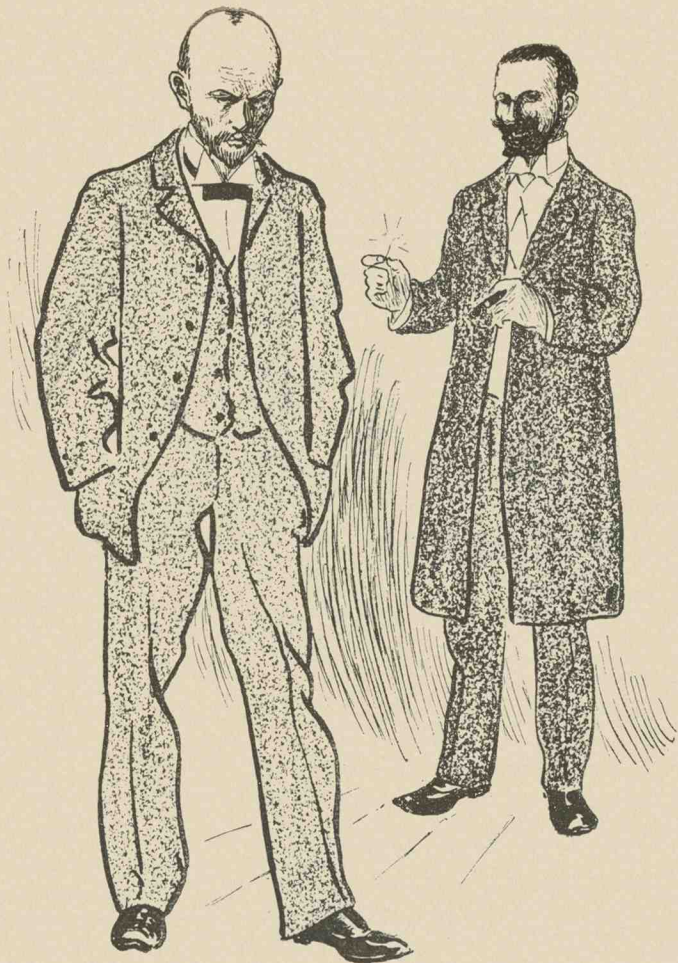

BEN JAMIN: Fi faen, Asser, tin brocent er ju fer heg, tet er ju ten rame ocker! Hvarken jag eller ten Sederperk er så unferskämnd. Hvad tror du vår Herre ticker om tin prejeri? 91 brocent, fi faen!

ISAACSON: Jak er logn, Ben Jamin, vår Herre Leser det som 16 brocent!

Andra årgången.

N:o 20. Den 19 Maj 1898.

— Hva fan sir du så dyster ut för?
 — Å — då ä dom där förbaskade affärerna, som — — —
 — Affärer, ja fy tusan! Jag kan aldrig reda ut de där.
 Ibland skrifer man en för alla och alla för en och ibland på en gång närvarande — — — det är ett rackartyg.

Konstnärsförbundets utställning.

Jag, den självvalde domaren öfver detta intelligensens materialiseringsförsök, har nu två gånger öfversett de senföddes kvitton på sin existens. Jag har således en klar och opartisk blick på deras prestationer.

Låt mig först markera min ståndpunkt vis à vis konst. För tillfället är *linien* min kärlek, och jag misstänker, att detta är berättigadt i viss mån. Mig stör en sak som är illa tecknad, om ock dess färg sjunger paradiset visor i mina öron.

Ett konstverk som saknar liniernas musik kan också för mig ha sitt värde, men samma värde har också en bit spektrum.

Jag ser på utställningen saker, vilkas fäder förälskat sig i en färgkvation, hvars X endast är ett tillfälligt värde, om icke medvetet en modesak, så dock influerad af tidsandan. Jag ser i de saker jag nu insinuerar, sträfvan efter form, men slafveri under färg.

Jag håller inte på Rose + Croix, men jag måste skriva under Sar Peladans halft exstatiskt-snobbiga sentens:

»*Lorsque ta main écrit une ligne parfaite, les chérubins eux-mêmes descendent s'y complaire comme dans un miroir.*»
 Och vidare:

» — — *ligne d'âme, forme d'entendement, tu donnes le corps à nos rêves.*»

Herre Gud — — Sar Peladan var en löjlig figur, men en blind höna hittar alltid en kokosnöt.

I allmänhet ser jag för litet fantasi hos de flesta. Jag tycker nämligen om fantasi. Men till förmån för *en del* af dem som sakna fantasi ser jag en ärlig och härlig sträfvan att metafysiskt fatta gåtorna som fladdra om vår tillvaro som dimmor. Detta kan vara tillräckligt — möjligen.

Hos de unga ser jag i *allmänhet* inte så stora möjligheter. Hos ett par på sin höjd. Bakom dessas otympligt och valhändt tilltotade linier läser jag människobarns längtan efter det högsta och ler älskvärdt åt deras svaghet att söka behaga sina lärare. Mänskligt, naturligt och oundvikligt.

Fy tusan, jag blir sentimental i 30-talets stil — inte i hvad jag skrifer, men i min tanke under skrifvandet. Lefve anarkin inom konsten! Låt hvarje tafla vara en sardinlåda laddad med det hemskaste sprängämne som någon någonsin drömt i sina blygaste drömmar — jag menar en själs känsla af att växa uppåt och nedåt, att slå rot och spira.

Detta sista blef en rätt nobel chiasm. Undras om inte förhållandet mellan varande och icke varande är en chiasm, en stilistisk nyck af den som för pännan då du och jag skrifer.

* * *

Min ställning som redaktör tvingar mig att med samma jänmmod behandla de mäst skilda ämnen. För tillfället vet jag inte med hvad jag skall fortsätta. Läs oss således slå upp en af våra dagliga kollegor:

Valet af universitetskansler.

Boström är lyckligtvis vald till detta egendomliga ämbete. Gilljam fick några röster, men för få. Åkerhielm fick en röst, hvilken ingen tör vilja beröfva honom. De två blanka sedlarne, som aflemnades i Uppsala, buro enligt hvad malicen förmäler, från början doktor Forsslunds och vårt namn. Hade således doktor Forsslund fått 56 röster mot Boströms 55 hade han nu varit kansler för det universitet han under flere år så händelserikt bevisat. Que sa destinée s'accomplie!

* * *

Mina idéer äro slut nu, oaktadt jag framför mig har Svenska Dagbladet och Socialdemokraten. Fåfängt ögnar jag igenom spalterna och fåfängt tuggar jag på mitt pännskaft.

Nej, låt oss vara intelligensaristokrater.

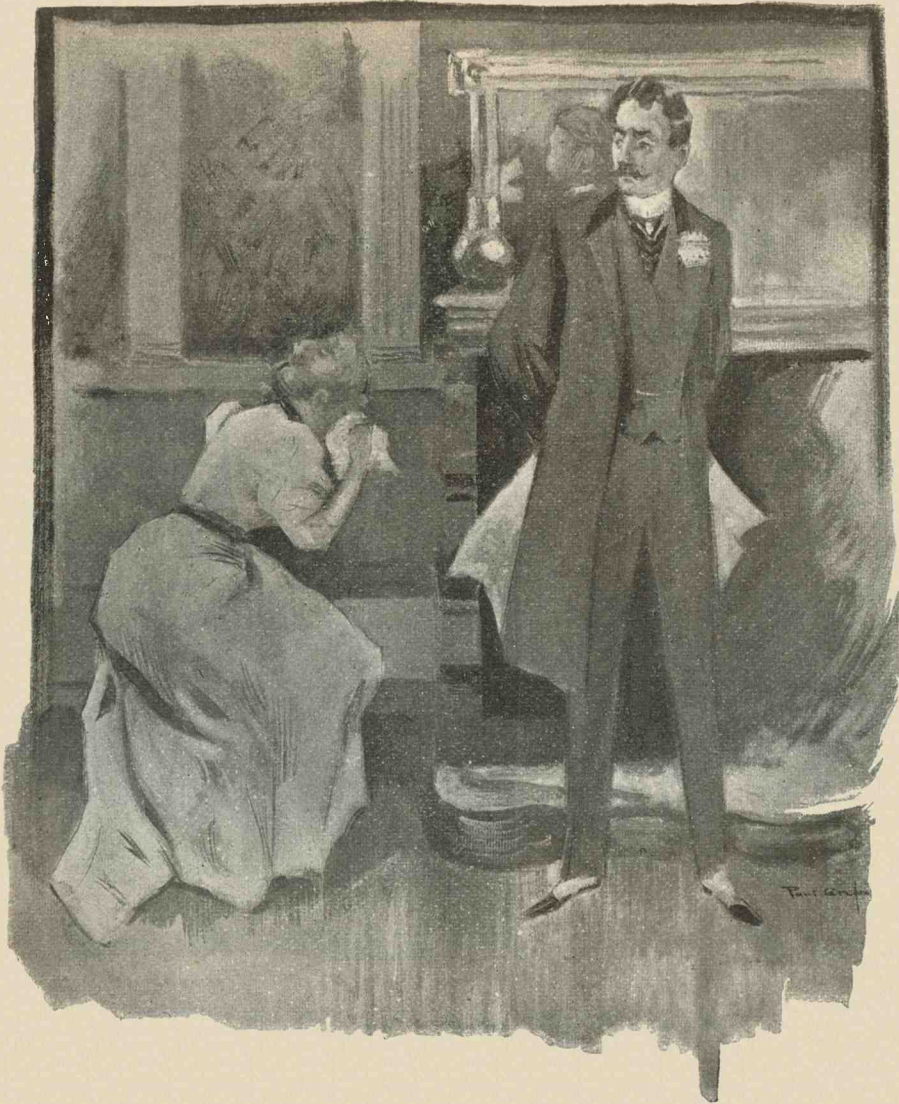
Låt oss tala om teater. Låt oss dyka för en stund i denna krater af intriger och talanglöshet. Det sista med reservation förstås. Det finns några skådespelare som jag håller styft på. De äro få, men bra, och jag anhåller att endast de ta åt sig mitt beröm.

Jag och vår Forsslund voro i torsdags kväll på Kameliadamen. En gång förut har jag sett den, då Duse spelade på Operan. Jag måste erkänna att fröken Holmlund inte spelade riktigt så bra. Visserligen har hon divalater, men har ej lyckats frigöra sig från de ideal som vissa af dramatiska teaterns donnor fått uppställda för sig. Och som reta mig af bara fan. Hon hade några bra ansatser, tycktes äga en del passion, men föll alltför ofta in i det skolmässiga och sceninvanda.

De Wahl saknade eloquentia corporis, men gjorde dock några saker bättre än hon, om man skall vara rättvis. Dock bör han, något som sagts otaliga gånger, ej göra profryttarposor och himla sig. Ge fan i parketten, herr De Wahl, och ägna Er åt scenen i stället! Alltid finns det några små sömmerskor på raden som uppskatta Er halfprofil. Vi själfva äro för gamla och rutinerade posörer för att ta intryck af dylika konstner.

Byström var enkel och stundom rörande, ehuru något för småstadsmässig. Nu blir han arg, då jag säger det, men han måste sentera välmeningen.

Fröken Rustan visade sig vara en van och oförfärad viveuse, ehuru jag tviflar att man kan träffa en dylik typ i Paris, åtminstone inte i sällskap med vivörer af den art, som pjäsen behandlar. Hon saknade med ett ord raffinemang. Hillberg värkade bra som fader till De Wahl. Men han spelar ju också oftast bra. Lavén däremot som, ehuru specialist, är en af de intelligentare skådespelare jag känner, föreföll till min ledsnad matt, men hans sfer är nog en helt annan än denna. Eliasson som oftast är bra, var illa maskerad.

HAN: Du har således bedragit mig — och det med min bästa vän!
 HON (mellan ångrens tårar): Ja... det är väl åtminstone bättre än med den förste bästa...

Nog för den vise!

Jo — jag måste tillägga, att i torsdags gjorde fröken Holmlund döds scenen allt för färglös, hvilket, enligt hvad jag låtit mig berättas, varit fallet flere gånger. Blif nu inte ledsen för det, bästa fr. Holmlund! Ni blir nog bra, bara ni arbetat bort era små konstgrepp, inlärdas efter förebilder — stora, jag medger det — men icke att imiteras.

* * *

Gärna skulle vi för vår ofantliga läsekrets utreda dramatiska teaterfrågan. Vi träffade Albert Ranft här om kvällen, men han vägrade absolut att lemna upplysningar. Han såg ut ungefär som sfinxen vid Gisch.

Återstår således endast en brutal interview med notisbok, blyerts och revolver.

Redogöraren för Karlberg annonserar om upphandling af bränsle, ljus, ris, virke m. m. för Kongl. Krigsskolan vid Karlberg. Särskildt 2,500 kilogram björkris samt 18 stycken störrar — i väggarne? — 6 ctm. diameter i topp, 5 meter långa.

* * *

Den 12 maj, den minnesvärda dag, då förra numret utkom, var min och troligen äfven Gustaf Wasas födelsedag. Hvem af oss båda har mäst gagnat fosterlandet, torde du fråga dig.

Aldrig gaf Gustaf Wasa ut någon Strix. Alltså har jag mera gagnat Sverige. Hvad är för öfrigt historiens dom? Bah! en chimera. Och hvad är icke chimera? Nihil ex nihilo fit.

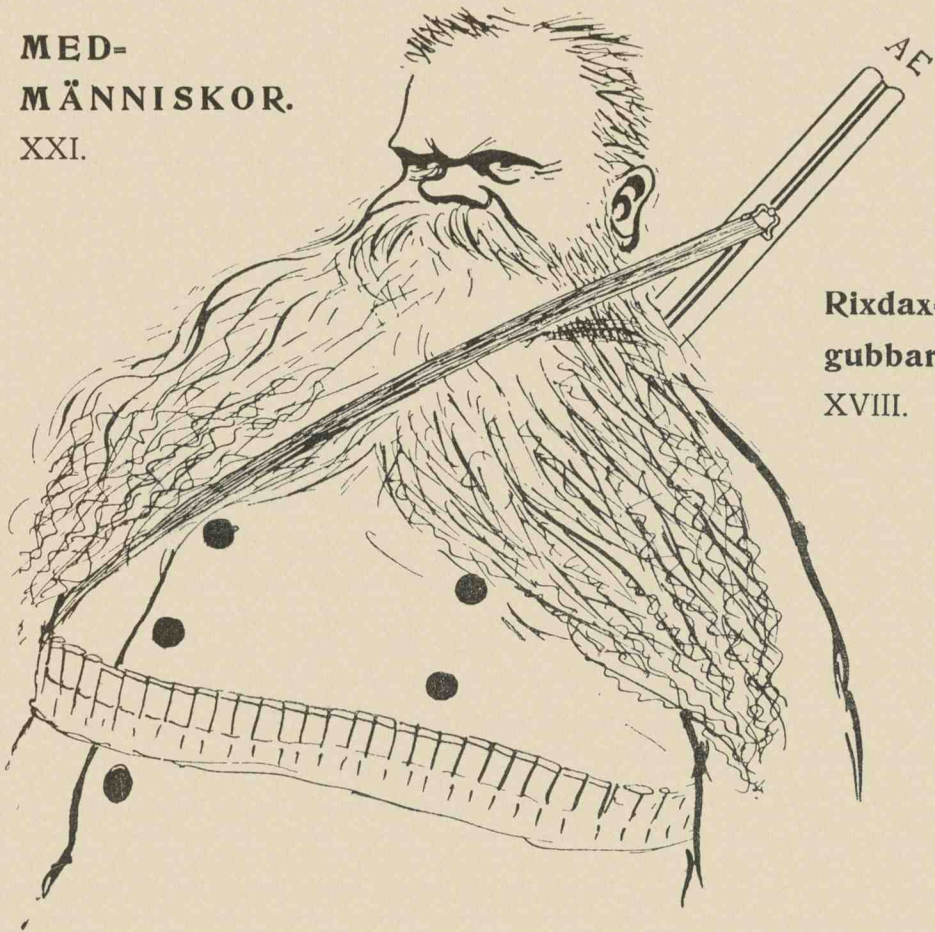

Skalden (hvars första arbete kommit ut): Nu har jag endast en önskan — att någon ville plagiera mig.

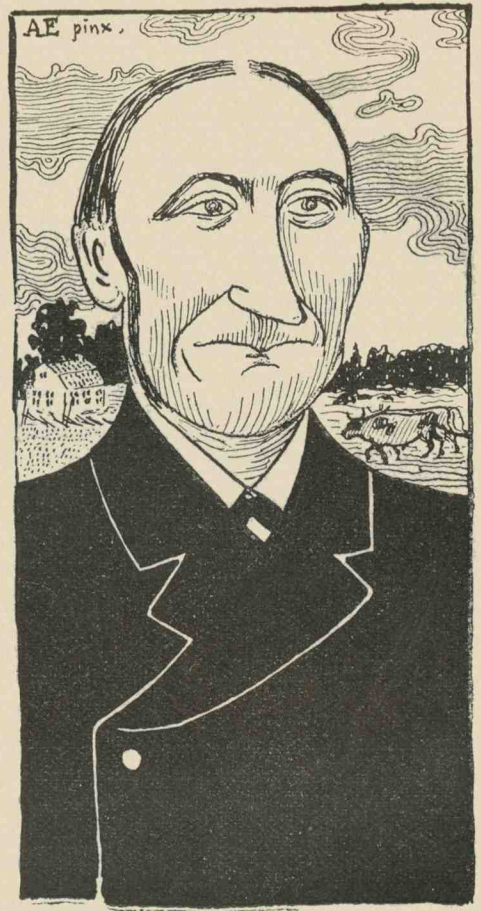

HON: Inte ä dä värdt att du bråkar, lilla kvanting! Jag vill bara tala om för dig, att hos Pettersons frågte deras lille Rulle, hvad du hette i dig själf, innan du blef gift med mig!

MED-
MÄNNISKOR.
XXI.

W. W. THOMAS.
Amerikansk minister och jägare.

Rixdax-
gubbar.
XVIII.

Hvem mände detta leende, blida anlet tillhöra?
Jo, herr *Lars Petter LARSSON*, i *Sorunda!* födder och klickter
annandag jul anno förtio, alltså en senkommen julklapp!
Hemmansägare är han nu, i Sorunda trifs han,
utom en tid, då han ligger vid riksdan och trifves i Stockholm.
Är kommunalman därill, som en hemmansägare anstår.

FRUN: Jaså, du vill lemna det lugna, fridfulla hemmet och hällre gå på krogen med dina eländiga supbröder!

POMMERY SEC: Le roi des vins — Le vin des rois!

Tidens tecken.

En 5-centimeters-dikt.

Krigets åskor
rulla
kring Nya
Världen.
Andens räf,
gömd i sin lya,
väfver sin väf
kring mänsklighetens gården.
Men i droskor,
fulla,
fara spanjorerna
kring Europa.
Och genom porerna
på fredsföreningsfruarna
droppar mången skopa
af anletets svett.
Du frågar: Fru Cuba, går det hett?!
Tacka Gud, att du inte duar'na!!

Sköna maj,
välkommen åter!
Jag är ej den, som gråter
och säger aj, aj, aj, —
jag ropar också på Maja,
fantasiens gudinna
hos de gamle inder.
Jag flyger lik en kaja
genom rymder som brinna
och hoppar öfver hinder
som en liten fux
terrier hux flux.
Jag kan också ropa på Majorna
och vistas med kajorna
i kyrkornas torn,
där katten blåser i silfverhorn
och trenne trinda pepparkorn
trilla i en kopparpanna,
som om aldrig de ville stanna.

Men tiden lider,
och våren skrider
mot sin fulländning
och ömsar kländning.
En vacker dag
har den släppt det bruna
och gör sig grön,
medan åldriga mön
— jag menar Luna —
blek och svag
döljer sitt kön
bak hvita skyar.
Sol öfver byar
och blåa backar —
velocipeder
på vägarna glimma —
svetten lackar,
myggorna stimma,
sländorna simma
i luften och kimma,
skalderna rimma,
nu är den timma,
då soln går neder
och slukas af gapet
på nattens jätte,
då mörkrets vätte
ljuset gömmer
och Gilljam drömmer
att han är den rätte
till kanslerskapet...

Tok-Phan.

Shetta handlar Spörsmålet/om och them/som
fröme äbro/wedherfahres motegång och Döds
nödh a Coelo.

Jä then högwärdighe Fursten/
herr Conrad Wilhelm/helig i Francken/i år
ret 1541/then 14 Julij/red ifrån een Spafeler
Färd/och kom upp Broen öfwer Mainen
wed Beitschochheim/fom ther een Bo-
hemare/then ther ästade Covam/ther år
en Fyrre til Mat/äta/aff herren. Jä
drager then friffokfighe och welbärne
herren sin afflånghe Penninghe/Beutel
wth aff Bören/och slängier Bohema-
ren imoot/säjandes: hej Buuse-kröd
tag en/at tit Grassöhl bliffwer anffen-
dighit. Och Beutelen war fuller tung
och swär aff Guldfrycer/och fölt
Bohemaren om halsen/at han fölt om
af broen nedher i Mainen/och wardt dödt

Ferunt rem monftri similem/säjier tu/Lä-
fare.

Ita quidem/säjier iagh.

Willia hielpa/
endoch fielpa/säjier et
gamalt Sprichwort.

Men uthaff thenne Bo-
hemarens Gädh war een Son/thes
namn war Krolingen/the bliffes och een
Broder son/thes namn war Bobban
och stamma aff these the Swenske
Krolingar och Bobber.

Men Hertigen bleff/
för sit öfwermodh/uthan affödhö.

ΣΑΧΕ ΔΙΧΗΣ ΑΣΟΝ ΜΑΛΑ ΤΟΙ ΧΑΧΟΝ
ΑΝΔΡΑΣΙΝ ΪΒΡΙΣ.

Scriptit et delineavit Albertus Engstroem

AGUST I MOSTORP: Ja, nog hadde dä vuri bätter, om en aldri hadde kummet te.
 PROSTEN: Kära Agust, dä ä ett syndigt tal, dä händer knappt en på tusen.

Kl. 5 på morgonen.

En natt drömde jag, att jag fann den fixa punkten, Archimedes punkt. Jag satt vid mitt skrifbord och knöt handen mot krafterna, som tycktes vilja hindra mig att förvandla min fantasi i bläckbokstäfver. Plötsligt känner jag under min handlofve den fixa punkten, och med en hälstöt vill jag ändra jordens bana. Jag sparkar i golfvet, det sjunker undan och jag slår hufvudet i taket. Jag hade ej beräknat, att det fanns ett tak i mitt rum. Jag vaknar, sätter mig upp i sängen och tänker så här:

Möjligen fanns verkligen den fixa punkten i min hand den sekund, då jag drömde allt detta. Men hvarför drömde jag ej också, att jag måste beräkna tillvaron af ett tak? Nästa gång jag drömmer, att jag håller den fixa punkten i min hand, vill jag sparka i golfvet endast så pass mycket, att jorden ändrar sin bana några tum.

Men jag har ej drömt det mera.

— Du har nog int vari i körka i da?
 — Jo då!
 — Va dä nära bruar i körka då?
 — Ja, fira.
 — Nå, än brugummar då?
 — Å — å — fira.
 — — — hm — så lika.

